

27 Nuoret ja maanpuolustustahto

Äänitteen kesto: 22 min

Litterointimerkinnät

Milla Lonka:	Vastaaaja
Miina Kaarkoski:	Haastattelija
Silvia Sommarberg:	Vastaaaja
S:	Välispiikkeri
sa-	sana jää kesken
(sana)	epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei ole saatu selvää
(--)	useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

[musiikkia taustalla]

S: Kuuntelet maanpuolustuskorkeakoulun Sotataidon ytimessä-podcastia. Jaksoissa sotataidon asiantuntijat keskustelevat ajankohtaisista yhteiskuntaan ja sen turvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä.

[musiikki loppuu]

Miina Kaarkoski: Tervetuloa kuuntelemaan Sotataidon ytimessä -podcastia aiheesta nuoret ja maanpuolustustahto. Nuorten asenne ja suhde maanpuolustukseen on aihe, joka on herättänyt paljon keskustelua julkisuudessa viime vuosina. On pohdittu, mitä nuoret ajattelevat maanpuolustuksesta, asevelvollisuudesta ja Suomen turvallisuudesta, entä mitä ajatuksia nuorilla on omasta osallisuudestaan ja toimijuudestaan maanpuolustuksen parissa? Erityisesti maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan vuosittaiset mielipidemittaukset suomalaisten mielipiteet ulko- ja turvallisuuspolitiikasta ja maanpuolustuksesta ovat osoittaneet, että yleinen maanpuolustustahto on alle 35-vuotiaalla matalammalla tasolla kuin vanhemmilla ikäluokilla. Onkin tärkeää tuoda esiin, miten nuoret kokevat oman osallisuutensa ja toimijuutensa maanpuolustuksen parissa ja mitkä asiat voivat vaikuttaa heidän asenteisiinsa sekä millaisia käytännön mahdollisuuksia nuorilla on erityisesti asevelvollisuuden suorittamisen suhteen. Minä olen tutkija ja filosofian tohtori Miina Kaarkoski maanpuolustuskorkeakoulusta ja nuorista ja maanpuolustuksesta on keskustelemassa kanssani hallintotieteiden maisteri, kaartinjääkäri Silvia Sommarberg, tervetuloa Silvia.

Silvia Sommarberg: Kiitos.

Miina Kaarkoski: Sekä valtiotieteiden maisteri, kaartinjääkäri Milla Lonka, tervetuloa Milla.

Milla Lonka: Kiitos.

Miina Kaarkoski: Nuoret on sen kannalta tärkeä ikäluokka, jolle kriisitilanteissa lankeaa monenlaisia yhteiskunnan turvaamiseen ja puolustamiseen liittyviä tehtäviä, samalla voi kuitenkin olla niin, että maanpuolustus ja turvallisuus näyttäytyy nuorille sellasena aihealueena, johon voi liittyä merkitystä ja oman roolin hakemista sekä käytännön ongelmakohtia. Tänä meillä tässä keskustelussa Millan ja Silvian kanssa on tarkoitus pureutua tarkemmin asepalveluksen suorittamiseen erityistehtävissä ja mitä tämä oikeastaan käytännössä tarkoittaa. Lisäksi puhutaan niistä asioista, jotka voi motivoida nuoria asevelvollisuuden suorittamiseen sekä pohditaan asevelvollisuuden kehittämistä erityisesti naisten kutsuntoihin liittyen. Milla ja Silvia, te suoritate tosiaan parhaillaan asepalvelusta erityistehtävissä tutkimusavustajina johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitoksella täällä maanpuolustuskorkeakoulussa. Kertoisitteko, mitä tämä käytännössä tarkoittaa eli mitä palveluksen suorittaminen erityistehtävissä tarkoittaa ja miten sellaseen ylipäättänsä hakeudutaan tai päädytään?

Silvia Sommarberg: Joo, me tosiaan suoritetaan varusmiespalvelusta erityistehtävissä johon hakeudutaan A-kauden aikana ja niihin voi hakeutua sekä kevään että syksyn saapumiserissä. Tän valintaprosessin jälkeen, jos tulee valituksi näihin erityistehtäviin, näihin uusiin tehtäviin siirrytään A-kauden ja sotilasvalan jälkeen, myöskään A-kauden varuskunta ei tosiaan määrittele sitä, että mihin erityistehtävään voi siirtyä ja mä siirryin esimerkiksi tänne Santahaminaan Parolan panssariprikaatista, näit erityistehtävii on monenlaisii ja näihin tarvitaan monen eri alan osaajaa, näitä tehtäviä on tarjolla mm. tiedustelussa, tietotekniikassa just täs tutkimuksessa missä me ollaan ja sit on mediaviestintä sekä myöskin kirkollisella alalla näit tehtävii. Kuten aikasemmin mainittiin niin minä ja Milla ollaan täällä tutkimuspuolella Maanpuolustuskorkeakoulussa ja täällä me ollaan päästy hyödyntämään meidän osaamista ja sekä meidän tutkintoi, koska me olemme kuitenkin molemmat oman alamme maistereita. Erityistehtävii on kuitenkin monenlaisii ja niitä on tarjolla eri varuskunnissa ja olennaisesti näissä kaikis vaaditaan vähän erilaista osaamista, erityistehtävähakuun kannattaa kuitenkin mun mielestä panostaa, koska niissä vaaditaan työkokemusta tai sitten osaamista ja kiinnostusta tätä tehtävää kohtaan, tässä MPKK:n tutkimustehtävässä vaaditaan korkeakouluopintoja. mutta on monii tehtävii joihin oma kiinnostuneisuus ja harrastuneisuus riittää.

Miina Kaarkoski: Jos ajatellaan ihan teidän arkipäiviä palveluksessa, minkälaisia ne käytännössä on eli missä majotutte ja työskentelette ja ruokaillette ja kuuluuko erityistehtävissä olevien myös osallistua harjotuksiin tai taistelukoulutukseen?

Silvia Sommarberg: Joo, me tosiaan herätään kaartissa 5:30, josta me lähetään sitte aamupalalle varuskuntaravintolaan ja joka toinen päivä meillä on aamuliikuntaa 5:40, jonka jälkeen me syödään pakkiruokaa ulkona, ja näiden aamutoimien ja aamupalan jälkeen me siirrytään komennuspaikalle tänne MPKK:lle ja täällä me sitten tehdään mitä milloinkin tutkimusavustajan tehtäviin kuuluu, sitten me syömään MPKK:lla lounas ja päivällinen ja päivällisen jälkeen meillä alkaa normaalisti iltavapaat, jotka päättyy sitten klo 21:00 ja sitten kun vapaa-aika päättyy, meillä alkaa siivouspalvelus eli kasarmi siivotaan ja sitte hiljaisuus alkaa meillä 21:30.

Milla Lonka: Ja tosiaan me ollaan ihan kaartinjäkäreitä, että komennuspaikkatehtävien lisäksi ja näiden erityistehtävien lisäksi meille kuuluu osallistuminen taistelukoulutukseen muiden varusmiesten tavoin, me ollaan osallistuttu sotaharjoituksiin, mm. joissa ollaan harjoiteltu ryhmäpuolustusta sekä hyökkäystä, sekä rakennetussa tilassa ja maastossa, mutta päätoimisesti me kuitenkin tehdään komennuspaikkatehtäviä, eli meidän osalta siis tutkimusta.

Miina Kaarkoski: Ja Silvia, mainitsit, että te olette Millan kanssa molemmat jo suorittaneet maisteritutkinnon, haluaisitko kertoa vähän tarkemmin vielä taustasta ja millasia tehtäviä olette päässeet tässä tutkimusavustajina tekemään?

Silvia Sommarberg: No, me olemme erityisesti toimineet tutkimusavustajina tässä IRWIN-tutkimushankkeessa ja pääsääntöisesti me avustetaan näis tutkimushankkeissa toimivia tutkijoita, omissa tehtävissä mä oon mm. tehny erilaisii tiedonhakuja, sit mä oon muodostanu kirjallisuuskatsauksia, kirjottanu teoriaosuutta tutkimukseen, sit mä oon oikolukenu tekstejä ja analysoinu haastatteluaineistoo, eli laaja kirjo erilaisii tehtävii, jotka kuuluu näihin tutkimusavustajan yleisestikin niiden tehtäviin. No keskeisii teemoja, mitä mä oon tässä käsitelly niin on kohdistunu disinformaatioon, informaatiovaikuttamiseen, tilannetietoisuuden sekä tilannekuvan muodostumiseen ja tää kaikki erityisesti viranomais toiminnan kontekstissa, sit näiden tehtävien lisäksi mä ja Milla ollaan päästy osallistumaan mielenkiintosiin seminaareihin ja puhetilaisuuksiin ja mä olen tosiaan koulutukseltani hallintotieteiden maisteri ja tän takii mä koin, että varusmiespalveluksen suorittaminen erityistehtävissä tutkimusavustajana on tuntunu itselle luontevalta ja sitte järkevältä tavalta suorittaa asepalvelus ja samalla tietysti mä saan itsekin tästä työkokemusta ja samalla puolustusvoimat voi mun varusmiespalveluksen aikana sekä myöhemmin reservissä hyödyntää mun osaamista ja tutkintoa.

Milla Lonka: Mä oon tosiaan koulutukseltani valtiotieteiden maisteri politiikan tutkimuksen linjalta ja koen, et tutkinnosta on kyllä ollu tosi paljon hyötyä tutkimusavustajan tehtävissä. Mun tekemä tutkimus on keskittyny disinformaatioon sekä sen vastatoimiin, muutamassa eri tutkimushankkeessa.

Miina Kaarkoski: Tässä haastattelussa tuli mainituksi IRWIN-tutkimushanke, jossa te molemmat ootte avustajina tai osana näitä hankkeita nyt erityistehtävissä, kertoisittekö vähän tarkemmin, minkälaisesta hankkeesta on kyse?

Silvia Sommarberg: Joo, tää IRWIN-hanke on Suomen akatemian rahottama ja siinä tutkitaan tiedon huoltovarmuutta kompleksisessa ympäristössä. Täs hankkees kehitetään osallistavaa kansallisen varautumisen mallia jossa päätöksentekijät, kansalaisyhteiskunta sekä elinkeinoelämä tuottavat tilannetietoisuutta, ja toimivat sitten yhteistyössä kriisivalmiuden edistämiseksi ja erityisesti MPKK:lla tässä hankkeen piirissä tutkitaan viranomaisten päätöksentekoa ja viestintää puutteellisen tiedon ja disinformaation kontekstissa aika kriittisissä tilanteissa.

Miina Kaarkoski: Eli erittäin ajankohtasia ja kiinnostavia teemoja.

Silvia Sommarberg: Kyllä.

Miina Kaarkoski: No jos sitten siirrytään keskustelemaan vähän lähemmin motiiveista, jotka on saanu teidät hakeutumaan naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen, Suomen perustuslaissahan on kirjaus maanpuolustusvelvollisuudesta joka koskee jokaista suomalaista, mutta usein varmaan ihmiset ajattelee nimenomaan asevelvollisuutta ja tätä maanpuolustusta asevelvollisuuden kautta ja asevelvollisuus tietenkin koskee Suomessa miehiä ja naiset voi hakeutua suorittamaan vapaaehtosen asepalveluksen, viime vuonna vähän yli tuhat naista suorittikin vapaaehtosena asepalveluksen. Haluaisitteko te, Milla ja Silvia, avata mikä teitä motivoi vapaaehtoiseen asepalvelukseen tai millaisten seikkojen voisitte noin yleisesti ajatella vaikuttavan siihen, että hakeudutaan suorittamaan asepalvelusta vapaaehtoisesti?

Milla Lonka: Joo, no vapaaehtoisesti tulevilla naisilla on monia eri motiiveja tietenkin astua palvelukseen, kuten esimerkiks itsensä haastaminen, oman osaamisen kehittäminen mutta mitä oon keskustellu nyt palveluksessa olevien naisten kanssa, niin naisilla on usein samat motiivit astua palvelukseen kuin monilla miehilläkin, eli pääasiassa isänmaallisuus ja velvollisuuden tunto osallistua maanpuolustukseen ihan konkreettisesti vaikka maanpuolustukseen osallistumisen ei tarvitse olla välttämättä sotilaallista eikä siihen naisia toistaseks velvoitettakaan laillisesti samalla tavalla kun miehiä, niin moni palvelukseen astuva nainen kuitenkin kokee olevansa velvoitettu osallistumaan myös sotilaalliseen maanpuolustukseen ja ehkä toisin kun usein ajatellaan, monet vapaaehtoisesti tulleet naiset eivät nauti armeijasta sen enempää kuin miehettä, mutta suorittavat palveluksen velvollisuudesta. Itse ajattelin, ettei naisilla ja miehillä tulisi olla eri oikeuksia, niin miksi miehillä olisi erilaiset velvollisuudetkaan ja sitten halusin täyttää tämän velvollisuuden ja kontribuoida maanpuolustukseen sen mitä voin ja näissä erityistehtävissä sitten koen, että voin antaa maanpuolustukseen parhaan osaamiseni. Tutkin gradussa informaatioisotaa ja puhun venäjää ja ajattelin, että ehkä näistä taidoista vois olla maanpuolustuksessa hyötyä ja koen, että siitä onkin

palveluksen aikana ollut. Tietysti, mä olin sitoutunut suorittamaan asepalveluksen missä tahansa tehtävissä, vaikken erityistehtäviin olisikaan päässyt, koska ensimmäinen prioriteetti tänne tulemiseen oli juurikin se velvollisuuksien täyttäminen.

Miina Kaarkoski: Ja mitä ajattelet, onko tällöinen velvollisuuden tunne mahdollisesti yhdistävä tekijä niillä naisilla, jotka päätyvät tai hakeutuvat suorittamaan asepalvelusta vapaaehtoisesti?

Milla Lonka: No, kuten mainitsin niin naisilla voi olla monia eri syitä astua palvelukseen, mutta kyllä mä oon sen keskustelun perusteella ymmärtänyt, että monilla on päällimmäisenä motiivina se velvollisuudentunto ja tahto osallistua tasavertaisena maanpuolustukseen.

Miina Kaarkoski: Tästä päästäänkin maanpuolustustahto-asiaan. Alussa mainitsinkin, että maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan vuosittaisissa mielipidemittauksissa alle 35-vuotiaiden maanpuolustustahto on ollu alhaisemmalla tasolla kun muulla ikäluokilla, ainakin sen kysymyksen mukaan, jota tää MTS käyttää, yleisen maanpuolustustahdon mittaamiseen. Mitä ajatuksia teillä tästä nuorten maanpuolustustahdon tasosta herää?

Silvia Sommarberg: No varusmiehillehän tehdään tällanen loppukysely aina kotiutumisen lähestyessä, missä myös kysytään tästä heidän maanpuolustustahdosta ja joulukuun 2022 kyselyssä näiden kotiutuneiden varusmiesten maanpuolustustahto, luottamus joukon suorituskykyyn sodassa ja sitten palvelusmotivaatio oli koko vuosituhannen korkeimmalla tasolla ja myös tässä mainitsemasi MTS:n raportissa kerrotaan, miten näillä alle 25-vuotiailla, 81 % heistä ois henkilökohtaisesti valmis osallistumaan maanpuolustukseen eri tehtäviin ja nää kaks kyselyä ja tutkimusta on ainakin mun mielestä linjassa toistensa kanssa. Näiden tilastojen ja tutkimusten valossa musta myös näyttää siltä, että Ukrainan sota ei olis oikeestaan vähentänyt nuorten tahtoo puolustaa maata vaan oikeestaan tää tahto olis lisääntynyt, mut kuten mainitsit, niin olis tärkeätä kuiteskin miettiä myös, että mikä on johtanu just tän 25-35-vuotiaiden suomalaisten maanpuolustustahdon laskuun ja se on laskenu melkein kymmenen prosenttii vuodessa, ja mä mietin, että mitä nää syyt vois olla, niin vois olla että näiden milleeniaalien ikäluokkien alhaisempaan maanpuolustustahtoon vois vaikuttaa se, että tää sotilaallinen maanpuolustus tuntuu edelleen melko kaukaselta, ja ehkä ei itseä koskettavana asiana.

Miina Kaarkoski: Onkos Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikuttanut teidän motivaatioon hakeutua suorittamaan vapaaehtosta asepalvelusta?

Silvia Sommarberg: No mä tiesin ite jo ennen tätä Ukrainan sodan alkamista, että mä haluan suorittaa asepalveluksen, että tää sota ei ainakaan mun kohalla ole vähentänyt maanpuolustustahtoo vaan että se on päinvastoin kasvanu ja kuten

Millakin tossa aikasemmin sano, niin mä koen myös monen muun naisen tavoin, että se on mun velvollisuus suorittaa varusmiespalvelus. Tää Ukrainan sota on kyllä varmasti muistuttanut monia muita myös siitä, että tää maanpuolustus on tärkeää, mihin viittaa myös se, et nää monet vapaaehtoset maanpuolustukseen liittyvät kurssit on täyttyne osallistujista. Yleisesti ottaen mun mielestä kyllä näyttää siltä, että maanpuolustustahto ei oo ainoastaan kasvanu varusmiesten ja reserviläisten piirissä ja että tää olis ehkä enemmänkin laajempi ilmiö suomalaisten keskuudessa.

Miina Kaarkoski: Maanpuolustustahto suomalaisten keskuudessa vaikuttaa tosiaan kohonneen Venäjän alottaman sodan jälkeen, tää näkyy eri mielipidemittauksissa ja gallupeissa sekä merkittävästi lisääntyneenä halukkuutena osallistua vapaaehtosen maanpuolustuksen toimintaan ja osallisuus maanpuolustuksessa voi tosiaan tarkoittaa esimerkiksi juuri osallistumista vapaaehtosen maanpuolustuksen toimintaan, mutta tutkimusten mukaan asevelvollisuus on kuitenkin keskeinen instituutio jonka kautta kosketus ja suhde maanpuolustukseen useimmilla muodostuu ja myös nuorten kohdalla haastattelututkimuksissa mitä on tehty, on tullu ilmi, kuinka keskeinen merkitys asevelvollisuudella on maanpuolustussuhteen ja maanpuolustamisen kannalta. Julkisuudessa onkin ollut erilaisia avauksia viime vuosina siitä, miten asevelvollisuutta voisi kehittää, niin että sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeiden ohella myös muut yhteiskunnalliset näkökulmat tulevat jatkossakin huomioiduks. Asevelvollisuudella kyllä sinänsä on laaja kansalaisten tuki Suomessa ollu perinteisestikin, mutta erityisesti tasa-arvoon ja yhdenvertasuuteen liittyvät kysymykset puhututtavat aika-ajoin. Asevelvollisuuden kehittämistä pohtinut tää parlamentaarinen asevelvollisuuskomitea, jota Ilkka Kanerva johti ja joka julkaisi loppumietintönsä loppuvuodesta 2021 esitti, tai siinä loppumietinnössä esitettiin erilaisia kehitysideoita asevelvollisuuden osalta ja julkisuutta on erityisesti saanu ajatus kutsuntojen ulottamisesta pakollisena myös naisille. Mitä te ajattelette tästä naisia koskevista pakollisista kutsunnoista?

Milla Lonka: no vapaaehtoisesti asepalvelukseen hakeminen vaatii tällä hetkellä melko paljon itsenäistä työtä ja tiedonhakuja, sillä naisia ei samalla tavalla systemaattisesti tavoitella armeijaan kuin miehiä, ja kun itse olin sen ikäinen, että kaveripojat olivat lähdössä inttiin, niin kutsunnat oli omasta perspektiivistä semmonen hyvinkin mystinen tapahtuma, johon pojat katosivat kesken koulupäivän ja palatessaan sitten kertoivat, että koska ja minne lähtevät, mutta mitään muuta informaatiota niistä ei saanu. Oma kokemukseni oli se, että kutsunnat ja asepalvelus on sellanen asia, joka ei kuulu mulle ja josta olen myös täysin ulkopuolinen, et senkin takia tajusin vasta paljon myöhemmin näin tutkinnon jälkeen, että maanpuolustus on asia, joka vois koskettaa minuakin. Nykyäänkin vapaaehtoisesti palvelukseen astumiseen on tehtävä töitä sillä hakuvaatimukset on selvitettävä itsenäisesti, jonka jälkeen lääkärintarkastukset, hakulomakkeet ja ajankohdat on myös hoidettava itse ilman tukea. Henkilölle, joka ei tiedä mitään armeijasta voi tällaseen prosessiin lähteminen olla korkea, varsinkin kun maanpuolustus on melko miehinen maailma edelleen josta naisille annetaan hyvin vähän tietoa, uskon, että esimerkiks tämmönen kutsuntojen uudistus koko ikäluokkaa koskeviksi varmasti auttaa

avaamaan asepalveluksen mahdollisuutta myös naisille, mulla oli myös se tilanne, että koulutustaustani pohjalta halusin etsiä tietoa erityistehtävistä ja siihen, mihin osaamistani voisin hyödyntää ja googlaamalla löytyy onneksi tarpeeksi kattavasti informaatiota, mutta sekin vaati tietysti tätä itsenäistä tiedonhankintaa. Onneks nuoret tosin on nykyään tosi tottuneita Googlen käyttäjiä, monet naiset on saanu paljon tietoa esimerkiksi intti.fi-sivuilta.

Miina Kaarkoski: Tutkimuksen mukaan nuorten tietämys maanpuolustuksesta tai asevelvollisuudesta on tosiaan hyvin vaihtelevaa, toiset saa tietoa perhepiirissä ja kavereiden kesken vaihdetuista kokemuksista, mut sitte on taas paljon, jotka eivät koe saavansa sitä tietoa oikein mistään ja koulun rooli ei oo näyttäytyny yleisesti ottaen merkittävänä. Vastaako tämä myös teidän kokemuksia?

Milla Lonka: Sillon kun olin itse peruskoulussa ja lukiossa, niin naisille ei tullu mitään tietoa asepalveluksesta koulussa, nykyään ilmeisesti joihinkin kouluille on nuoremmille palvelustovereille tullut kertomaan naisasepalveluksesta, mikä on helpottanut armeijamaailman avaamista sekä kannustanut palvelukseen hakeutumiseen, mutta vaikuttaa olevan sattumanvaraista että mihin kouluihin palveluksesta tullaan kertomaan ja monilla on ollut sama kokemus nykyäänkin kuin minulla, ettei armeijasta saa mitään tietoa julkisilta tahoilta. Yleisesti miehethän ovat joutuneet kantamaan taakkaa sotilaallisesta maanpuolustuksesta Suomessa pitkään, joten tieto ja kokemukset asepalveluksesta vaikuttavat kulkeutuvan ikään kuin perimätietona isältä pojalle, vaikka esimerkiksi oma isäni on palvelukseen astumisen suhteen ollut hyvin kannustava, niin ei hänelläkään tullut mieleen kertoa palveluksesta tai kannustaa siihen, ennen kuin itse keksin tänne lähteä. Isältä sekä kaveripojilta on kuitenkin saanut paljoa tietoa ja vinkkejä sen jälkeen, kun kerroin hakevani palvelukseen. On ollut mukava huomata, että armeijaa koskeva perimätieto, tai perimätiedon piiriin on otettu lämpimästi mukaan siinä vaiheessa, kun olin itse tehnyt päätöksen palvelukseen astumisesta ja tänne olen tullut. Esimerkiksi kaveripojat ja isänkin kaverit kertovat omia muistojaan palveluksesta ja nykyään niitä on myös mukavampi kuunnella, kun on jotain omaakin tarttumapintaa elämään armeijassa. Muilla palveluksessa olevilla naisilla on samankaltaisia kokemuksia että ensisijainen informaation lähde on palveluksen jo suorittaneet ystävät ja perheenjäsenet ja heiltä on saanut myös inspiraatiota lähteä asepalvelukseen. Näistä keskusteluista on kokonaisuudessaan jäänyt se kuva, että armeija on Suomessa hyvinkin tärkeä kulttuurisidonnainen organisaatio, joka ylittää rajat monien sukupolvien yli ja on ollut kyllä ilo huomata, että on päässyt osaksi sitä.

Miina Kaarkoski: Kun tahdotaan edelleen kehittää nuorten suhdetta maanpuolustukseen, niin mihin asioihin teidän mielestä kannattas erityisesti kiinnittää huomiota?

Silvia Sommarberg: Kuten Milla tossa aikasemmin sanonkin, niin mun mielestä nämä yhteiset kutsunnat on kyllä todella hyvä juttu, koska silloin naiset otetaan myös tähän informaation piiriin ja suhde maanpuolustukseen pystyy tämän kautta

kehittymään paremmin ja vaikka lopulta nyt ei inttiin meniskään, niin on monia muita tapoja puolustaa maata ja nöiden yhteisten kutsuntojen kautta myös tämä aikasemmin isältä pojalle siirtynyt tieto kulkeutuu nyt ehkä myös isältä tyttäreille ja myöhemmin myös äidiltä tyttärille ja pojille.

Milla Lonka: Armeijan käyneillä yhdistävä tekijä vaikuttaa nyt oman kokemuksen mukaan olevan myös välillä ne rankat ja turhauttavatkin kokemukset mitä täällä on käynyt läpi, joten en koe esimerkiksi, että omalla sukupuolella olisi näissä keskusteluissa ollut niinkään mitään merkitystä, sillä yhtä lailla täällä ollaan aseiden kanssa maassa ryömitetty niinkun kaikki muutkin ja se on nimenomaan se, mikä armeijassa ja siitä puhumisessa yhdistää.

Miina Kaarkoski: Tässä keskustelussa on käynyt ilmi, että maanpuolustus ei käsitä ainoastaan sotilaallista maanpuolustusta vaan se koostuu monesta eri tekijästä. Erityistehtävät, joissa Milla ja Silvia on, eroavat myös osittain niin sanotusta perinteisestä sotilaallisesta maanpuolustuksesta, mutta niissä kuitenkin hyödynnetään ja kehitetään varusmiesten osaamista ja taitoja, jotka ovat yhtä lailla hyödyllisiä kokonaismaanpuolustuksen näkökulmasta. Nuorten maanpuolustustahdon ja suhteen kannalta onkin tärkeää, että nuorilla on riittävästi tietoa erilaisista tavoista ja vaihtoehtoista, joita heillä on maanpuolustuksen alalla. Asevelvollisuus on keskeinen suomalaiseen yhteiskuntaan kuuluva instituutio ja demokraattisessa yhteiskunnassa kansalaisten on tärkeää saada monipuolisesti tietoa myös siitä. Kiitos keskustelusta Milla ja Silvia ja kiitos myös kuuntelijoille.

Milla ja Silvia: Kiitos.

[musiikki soi ja loppuu]